

Udgaar i Allinge-Sandvig.
Gudhjem. Østerlars. Hasle
Ølsker. Rutsker, Rø og Klemens.

Ansvarshavende Udgever:
Otto Gornitzka. - Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri

Nr. 218 Alm. Annoncer 10 Øre pr. mm, efterf. Gange 8 Ø.
Forretningsann. 8 - 6 Ø.

Fredag den 2. Oktober

Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret
senest 2 Dage før Bladet udgaar.

1931

Myrer og Mennesker.

—o—

Den belgiske Digterfilosof og Nobelpristager Maurice Maeterlinck drager i sin nye Bog interessante Paralleller mellem Myretuen og det menneskelige Samfund.

I brilliant Oversættelse ved Dr. phil Chr. Rimestad er paa Jespersen og Pios Forlag udkommet Maurice Maeterlincks fængslende og tankevækkende Skildring af Myrernes Liv.

Er der noget nyt at sige om Myrerne? Har vi ikke allesammen fra vi var smaa set det lille ubehagelige Insekt fremhævet paa vor Bekostning som et Mønster paa Pligtfølelse? Har vi ikke følt Myren som Indbegrebet af alle trælsomme Pligter? Nej Myren har ingen af os omfattet med Velvilje, og naar vi aabner Maeterlincks Bog, læser vi paa første Side, at han, som vi, længe ansaa Myrer for et utalende, et lidet taknemligt og altfor kendt Emne.

Lad det være sagt straks: Maeterlinck lærer os at elske Myren. Men han underminerer ganske langsomt vor gangse Opfattelse af den, hele vort Ubegreb styrter sammen, og paa Ruinerne vokser ikke blot Interesse op for det lille tapre og uselviske Insekt, men Beundring, og tillige en dyb Undren over Livets Mysterium. Med Maeterlinck som Vejleder gaar vi gennem Myretuen, ser ind i alle dens Gange og Rum, hvor fint og kløgtigt de er ordnede, hvor præcist de er holdt; paa nært Hold følger vi Fødsel, Liv og Død, Livet i Krig og Fred, og undervejs hører vi Digterens vise Ord om det, vi har set: hvilken Forbindelse det har med vort Liv. Naar vi forlader Myretuen, ved vi ikke blot en Mængde om Myren men om vort eget Liv og om vor Egoismes Muligheder i et mere socialt indrettet Menneskesamfund.

Maeterlinck har i sine tidligere Værker om de sociale Insekter („Biernes Liv“ og „Termitternes Liv“, begge udkomne hos Jespersen og Pio) belyst disse Dyrearters enestaende faste Organisation. Alle arbejder for den fælles Ide: Slægtens Opbeholdelse, ingen arbejder for sig selv, og nogle har endog maattet ofre deres Kønsskarakter (Dronerne) for udelukkende at vie deres Liv til Dagens Slid, Indsamling af Mad, Pleje og Bygning af Bolig. Med disse iagttagelser har Maeterlinck kastet et foruroligende og tankevækkende Lys over Tendensen til Specialisering i Menneskesamfundet. Vil Fremtidens Menneskehed blive disse Dyresamfund lig, vil al Individualisme ophøre til Fordel for Almenvellet, hvis eneste Maal er Livets Opbeholdelse? Er disse Insektsamfund Billedet af vort Fremtids Liv?

Den samme Tanke uddyber

Maeterlinck her i „Myrernes Liv“. Men han overskrider den tillige og synes at have faaet et lysere Syn eller rettere et Haab for Menneskehed.

Dog, lad os først høre lidt om, hvad han har set i Myretuen — og læst sig til. Myrelitteraturen er næsten uoverskuelig. I de sidste 20 Aar er der fremkommet over 20,000 Værker og Afhandlinger om Myrerne.

Fællesaand og Moderkærlighed.

Maeterlinck betragter Myretuen som et enkelt Individ, hvis Celler blot ikke er samlede, men spredte. Det herskende Princip er Fællesaanden og Moderkærligheden, alt ofres paa Afkommet, og saa snart dette er udspecialiseret, fortsætter det med samme Offervilje. Højdepunktet af herodisk og patetisk Opofrelse finder Maeterlinck hos den Dronning, der grundlægger en Koloni. Naar hun ene med sig selv, gravet ned i en lille Hule i Jorden, har lagt de første Æg, er hun nødsaget til at æde nogle af disse og Larverne for at opretholde Livet. Saa lægger hun nye Æg, nye Larver kommer ud og Tiden gaar med uopholdelige Fødsler og Barnemord, indtil Børnene, de fuldt udvoksede Myrer, har bygget en Bolig. Resten af Livet sørger de for hende. Hun har maattet gennem disse frygtelige Prøvelser for at opretholde Livet for Racen.

Specialiseringen i Myretuen bestemmer Myrernes Alder; Dronningen og de befrugtede Hunner lever 12 Aar, Arbejderne kan ikke holde mere end 3—4 Aar, Hannerne lever kun 5—6 Uger, de dør efter Parringen. Elskoven har det samme Ansigt som Døden.

Interessant er Skildringen af Myrernes altruistiske Organ. Hermed menes den Sæk, hvori Myren samler Mad til — de andre. Selv nyder den ikke godt af Indholdet, det er et Forraadskammer til de andre. Hos Mennesket, tilføjer Digteren, hersker Egoismen. Vi har intet Organ for Fællesskabet. Muligvis er det derfor, at alle vore ædle Bestræbelser sætter kun saa ringe Spor. Og han spørger: „Vil vor aandelige og moralske Ihærdighed sluttelig, som Darwinisterne tror, skabe dette Organ?“

Fængslede Enkeltheder.

Maeterlinck har gjort en Række morsomme iagttagelser, dels med det blotte Øje, dels i Mikroskopet. Det er en yndig lille Skildring af Myrernes Properhed — mindst tyve Gange om Dagen kæmper de sig og pudser hele Personen, saa den skinner — og Skildringer af deres Brydeleje i Solskinnet, eller af deres Krige, hvoraf de fleste gaar af uden Massakrer. Naar Myrerne har erobret Larverne, der skal bruges til Slaver, og

tømt Forraadskamrene, forsvinder de. Myren er saaledes uegoistisk og som Regel fredelig. Dog gives der Eksempler paa morderiske Myrer; Hærmyrerne, der hugger Hovedet af deres Fjender og lig Hovedjægerne blandt Menneskene fører de afhuggede Hoveder med hjem. Endvidere de rovlystne Vandremyrer, der anfaldt Mennesker. Hvor farlige de kan være selv for de store Pattedyr ses af Beretningen om en Leopard i Bur, der blev dræbt og skeletteret af Myrer paa en eneste Nat.

Særlig fængslende er de mange iagttagelser, Maeterlinck har gjort vedrørende Myrernes Meddelelses og Orienteringsevne. Synet er ret svagt — de ser kun nogle faa Centimeter frem for sig. Til Gengæld er Følehornene glimrende Sansapparater. Mistes de, taber Insekttet sin Retningssans og kan ikke finde hjem, Bogen indeholder en Række fængslende Eksempler paa Myrernes Evne til at tilkalde Hjælpetropper i vanskelige Situationer og altid i et skønmæssigt passende Antal. Endvidere gives indgaaende Skildringer af forskellige Myrearters Speciale Hyrdemyrerne, de svampedyrkende Myrer, Spindemyrerne, de agerdyrkende Myrer, og af deres Snylttere, Hver Art har sin lille Ting, den kan forud for de andre, og alt tjener kun det ene: Slægtens Opbeholdelse. Specialiseringen er saa vidt fremskreden, at to Myrer fra samme Tue aldrig bekæmper hinanden.

Er Myrerne lykkelige?

Maeterlinck mener, at det er uden al Tvivl, at de smaa Insekter ved at opfylde dette til den jordiske Tilværelse begrænsede Maal føler sig lykkelig, lykkelig ved at give, lykkelig ved at ofre

sig. Naturligvis er det betænkeligt at anvende Ord fra Menneskelivet paa Insektlivet.

Hvad Ordet Lykke betyder her, er derfor ikke helt klart, der menes vel, at Myrerne — efter hvad man kan skønne — gaar helt op i deres Arbejde for Slægten (andet Arbejde kender de ikke), og dette at gaa helt op i en Ting maa betegnes som noget lykkeligt. Tuens fælles Trivsel beskæftiger alle dens Medlemmer, Tuens Aand, Fællesaanden, er alles Religion. „En Dag vil vi“, skriver Maeterlinck, — „som alt, hvad der lever her paa Kloden sammen med os, allerede har gjort —, lære at nøjes med Livet“. Dog ser han i Menneskets Misfornøjelse et Tegn, hvorved det adskiller sig fra alt andet Liv paa Jorden. Og i dette Tegn mener han at læse en Mulighed for Magter uden for Jorden. Med hans egne Ord: „Er vi alligevel de eneste, der haaber paa noget bedre? Er det denne Tanke, der gør os til noget for sig? Man maa forøvrigt spørge, hvorfra den kan komme til os, eftersom vi aldrig har forladt vor Jord eller kendt andre Forbilleder end dem, den byder os. Kun den Forestilling, der dømmes og fordømmes? Men eftersom vi ejer den, og den rimeligvis gør os forskellige fra alt, hvad der omgiver os, skal vi ingenlunde lade haant om den — den er utvivlsomt den eneste, der kommer til os fra et Sted uden for Jorden.“

I „Myrernes Liv“ faar man endnu engang Lejlighed til at beundre Maeterlincks fine Evne til af et konkret Stof at udløse og stille et Problem, som han aldrig løser, men lader staa aabent, hvad der foruroliger Sindet og sætter Tanker i Bevægelse.

Det er en rig og befrugtende Bog, fordi den fylder os med Videns, Anelser og Undren.

Axel Broe.

Vintermarken.

Skønt Høsten endnu knap er forbi, skal vi allerede til at forberede næste Aars Avl af Vintersæd. Rugen bør saas snarest mulig og Hveden i Løbet af et Par Uger, hvis den bedste Saad tid ikke skal forbies.

Jorden maa være velbehandlet. Det er af Betydning, at den er tromlet tilpas fast, saa der ikke findes Hulrum. Særlig hvor der saas i Grønjord, er dette af ikke ringe Betydning for en god Overvintring.

Behandlingen maa dog ikke afsluttes med Tromlen. Planterne overvintrer bedst, naar Saamskinen eller Harven afslutter Behandlingen.

Der bør kun anvendes velsorteret, sund Saasæd af ydedygtige Stammer, og Saasæden bør altid afsvampes, saaledes at den er befriet for Smitstof, der senere kan angribe og skade Afgrøden.

Tidligere var det almindeligt at anvende Staldgødning til Vintersæden, nu maa den i de fleste Tilfælde klare sig med Kunstgødning, eventuelt med et Tilskud af Ajle. I det hele taget er Forholdene for Vintersæden bleven mindre gunstige. Den følger ofte efter en Kornafgrøde, Frøafgrøde, Røer eller Kartofler. Grønjord som Forfrugt giver de bedste Betingelser for en stor og sikker Afgrøde.

Kaligødning kan i Reglen udelades til Vintersæd. I alle Tilfælde til Rug, og hvor der gives Tilskud af Ajle.

Hvor der dyrkes Hvede paa humusrige eller moseagtige Jorder, og hvor der ikke gives Tilskud af Ajle, vil et mindre Tilskud af Kaligødning dog antagelig være paa sin Plads.

Baade Hvede og Rug bør have et rigeligt Tilskud af Fosforsyre, 300—400 kg Superfosfat pr. Hektar vil i Almindelighed være passende, alt efter Forfrugten Art og Jordens Gødningskraft.

Vintersæd er den Afgrøde, der med størst Sikkerhed betaler for Fosforsyre.

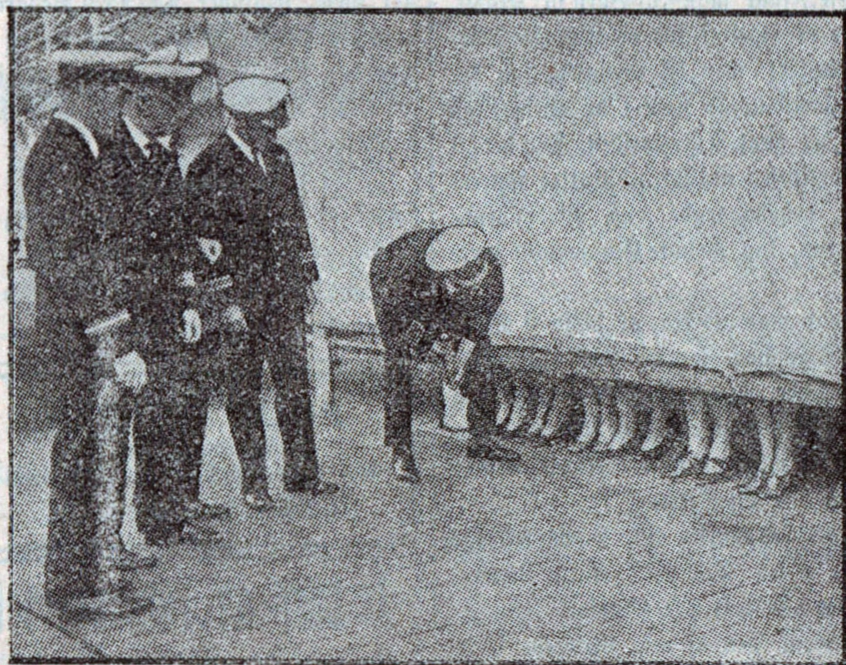
Hvor Hvede eller Rug saas efter en Kornafgrøde eller Frøgræs, og hvor Jorden er i mindre god Gødningskraft, vil et Tilskud af Svovlsur Ammoniak paa 75—125 kg pr. Hektar sikkert være passende.

De umulige Prisforhold for Landbruget opfordrer i høj Grad til en fornuftig Økonomi og til ikke at anvende Penge til Kunstgødning til andre Afgrøder, end hvor der er overvejende Sandsynlighed for, at Pengene kommer tilbage med Renter.

Men vil man sikre sig en god Afgrøde af Vintersæd, er en nogenlunde rigelig Gødsning nødvendig. Særlig den billige Fosforsyre vil det være uklogt at spare paa. Det kan selv med de nuværende Prisforhold let blive at spare paa Skillingen og lade Daleren springe, saa meget mere som det vist vanskelig kan forudses, hvorledes Kornpriserne ligger om et Aar.

L. J. K.

Underholdning paa Atlanterhavet.

Det gaar altid muntert til paa de store Oceanampere. Foruden sine mange andre Pligter har Skibets Chef at drage Omsorg for, at Passagererne ikke keder sig. Vort Billede fortæller om den Opfindsomhed, der udfoldes. Der holdes Konkurrence om, hvem

der har de smukkeste Ankler Konkurrencens deltagende Damer staar skjult bag et Forhæng, saa kun de udstillede Ankler er synlige, og Dommerkomiteen, der bestaar af Kaptejnen og tre Officerer, er i Virksomhed.

Kristeligt Møde.

afholdes Lørdag d. 3. Okt., Aften Kl. 7,30 i **Olsker Forsamlingshus**.
Cand. phil. **C. Lüttichau**, Københ.
taler over Emnet: **Kongernes Konge**
og hans Rige bringer Afslutning
paa Verdenstrængslen.
Alle velkomne.

Allinge-Sandvig Gymnastikforening

afholder ordinær Generalforsamling
Tirsdag den 6. ds. Kl. 8 i
Christensens Havestue. Dagsorden
bekendtgøres paa Generalfors.

Bestyrelsen.

Husmoderbørsens
„Special“ Kaffeblanding 1/4 kg 65.
12 Kr. Rabat.

Ved Sømandsforeningens Syforenings Bortsalg

den 25. ds. blev følgende Nr. ud-
trukne, men ikke afhentede:
Slumretæppe rød Seddel Nr. 69.
Kaffedug gul 80.
Indgangstegn blegrod 9.
(1 Spisestuesæt).
Genstandene kan afhentes hos
Havnefoged Maribo inden 14 Dage

Husmoderbørsen
har en velforsynet Afdeling af
Køkkenudstyr.
Blaa Emalje Gulvspand 1,45.
Jerngryder m. Emalje fra 1,19.

Cigarer og Tobak

Cerutter og Cigaretter
køber de bedst i
Tobaksbørsen, Klømøskær.

Violin-Undervisning.

Lær at spille i de lange Vinter-
aftener! — Grundig Undervisning
garanteres. — Tager gerne paa
Landet efter nærmere Aftale.
Svend Arvidsen, Teaterstræde.
Tlf. Allinge 49 kan benyttes.

Husmoderbørsen
fører den nu saa efterspurgte
„Spar 2“ Margarine til 56 Ø. 1/2 kg
Rabatmærker 6 Øre.

Teknisk Skole, Allinge.

— Indskrivning af Elever finder
Sted **Mandag** den 5. Septbr. Kl. 7
paa Skolen.

Bestyrelsen.

Husmoderbørsen
fører Schous anerkendte Vaske-
Rengørings- og Toiletartikler.
Sæbespander 80/85 pCt.
1/2 kg 45 Øre.
Krystalsæbe 1/2 kg 17 Øre.

Tilbud ønskes

paa **Kommunens Forbrug af Brænd-
søl** i Vinteren 1931—32.

Tilbud, der indsendes til Byraa-
det senest 7. ds. maa for Kul være
pr. Hektoliter og for Brænde i
skaaret Stand. Brændslet leveres
tilkøbt Forbrugere

All.-Sandvig Byraad 1. Okt. 31.
M. Bloch.

Ved De at man i Husmoderbørsen
kan faa et stort Stykke Haandsæbe
80/85 pCt. til 20 Øre.

Efter gennemgaaet Kursus

paa Landets største Tilskæreraka-
demi anbefaler jeg mig med Sy-
ning af **Habitter efter Maal** til me-
get billige Priser.

Alle Reparationer udføres.
Arne Nielsen.
Storegade 42, Hasle.

Drik
Dyrbyes
Kaffe = „Prima“
faas kun i

Husmoderbørsen
har stort Udv. i Sygeplejeartikler.

Isl. Lammekød

af smaa, fine Lam
anbefales.

A. Lyster, Hasle. Telefon 74.

Emil Wesths Ur- og Guldmedeforretning, Hasle.

Konfirmationsgaver, Lomme- og Armbaandsure samt alle
Guldmedeartikler anbefales. Telefon 116.

Undertegnede har overdraget den af os drevne **Kaffe- og Sæ-
beforretning** til Frkn. **P. Ipsen** og **A. Nielsen**, og takker vi
herved vore Kunder for den Tillid og Velvilje, der er ble-
ven os tildelt, og henstiller høfligst til Dem at overføre
samme paa vore Efterfølgere.

NB. Hele og halvfylde Rabatmærkeblade indløses i Løbet af 8 Dage.
Ærbødigst

L. C. Nielsen, „Prima“.

IHenhold til ovenstaaende tillader vi os herved at meddele, at vi
har overtaget den af Hr. Købmd. **L. Nielsen** hidtil drevne **Kaffe-
og Sæbeforretning**. Samtidig udvides Forretningen til at omfatte
alt under en **Materialhandel** og **Sygeplejeforretning** henhørende,
og anbefaler vi os til det ærede Publikums Velvilje.

Ærbødigst

Petra Ipsen & Andrea Nielsen.

Dameovertøj.

De nye Frakker til Efter-
aar og Vinter er nu paa La-
ger i et smukt og righoldigt
Udvalg.

Faconen er i Aar usæd-
vanlig fiks — og den meget
smukke Forarbejdning er fo-
retaget paa Magasin du Nords
egne Systuer.

En smuk Frakke gennem-
ført med Kunstsilke og med
Krave af Skind sælger vi for
39 Kr.

Fikse Ungpigefrakker med
Skindkrave fra 25 Kr.

NB. Ekstra store Størrelser
i Frakker findes altid paa
Lager.

**Magasin du Nords
Udsalg
v. Victor Planck,
Allinge.**

Sludder og Vrøvl

er der nok af; men de fineste og bedste Mærker
Kul, Koks & Briketter
til de rigtige Priser faas kun i

Produkten.

De skulde engang prøve

at købe **Produktens Klipfisk** den er meget lækker.

Produkten.

Kulkasser, Kuløser og Ovnskærme

er billige og gode i

PRODUKTEN.

Rø.

Rø.

Torsdag d. 1 Oktober begynder undertegnede
en **Skomagerforretning** i Sandemand Schous Ejendom
og anbefaler mig med solidt og godt Arbejde til billigste Priser.
Gummi- og Raagummi Fodtøj repareres. Kapsko ombundes.
Harald Westh.

Kender De de sidste ny Gulve?

Ingen Fodkulde mere!
Altid lunt og behageligt! **„Univers Elite“ Kunsttrægulve.**
Lægges paa saavel nye som gamle Træ- eller Betongulve i ensfarvet,
marmorert eller med Borter. — Statsprøveanstalten i København har
undersøgt Prøver af Gulvbelægningen, og Slidprøven udviser, at Slid-
styrken er som Klinker, Fliser og Marmor.

Eneret for Nordbornholm.

A. Sonnes Byggeforsretning.
Indehaver: **P. Petersen.**

Alle Dag- og Ugeblade

faas og kan — om ønskes for kortere eller længere Tid
— bringes overalt i Byen samme Dag, de udkommer.

Poul Marckmann, Bladhandel, Hasle.

Stor Fortjeneste

kan paaregnes af energisk Mand med en Del Fritid, der vil interes-
sere sig for Forsikringsarbejde i saavel Livsforsikrings- som Skades-
forsikringsbranchen.

Billet mrkt. „11“ med Oplysning om Stilling og hvad øvrigt
kan være af Interesse indlægges paa Bladets Kontor.

Efteraarsvarerne

er nu hjemkomne. Stort og smukt Udvalg, saa-
vel i Habit- som Frakkestoffer.

De finder altid den Vare, De søger i
C. Josefsens Skræderforretning.
Tlf. Allinge 28.

Køb

Konfirmationsuret

samt alt i Gaver hos

Conrad Hansen, Allinge.

For Eks. Kikkerter, Urkæder, Urarmbaand, Nipsure, Nøglekæder,
Manchetknapper, Naale, Ringe, Halskæder i Korall, Rav, Guld og Sølv.
Toiletgarniturer, Herrebørstesæt, Servietbaand, Frakkeskjolde, Smykke-
skrin, Sølvblyanter, Skrivetøjer, Cigaretetuier, Cigaretæsker m. m.
Sølvskøer i mange Mønstre — alt i stort Udvalg og gode Kvaliteter
til billige Priser.

Slagteriets Udsalg paa Lindeplads

anbefaler sig med fersk og røget **Flæsk, Morbrad** og **Karbonade**
hjemmelavet **Fars, Medister, Sylte, Leverpostej** og **Lunge-
pølse**. Alt i **Paalæg** og **Konserves**.

Friske **Slagterivarer** Onsdag og Fredag.

Johanne Hansen Tlf. 45.

De bedste Kvaliteter tilbydes af

Ovnkoks Nr. 1. Brunkuls Briketter.

Store engelske og tyske magre Ovnkul.

Magre Nøddekul — og beder om Bestillinger til den billige
Pris inden 1ste Oktober.

Gode Afharpningskul a 1 Kr. pr. Hekfoliter.

Nordlandets Handelshus.

Møllers Bogbinderi

Tlf. 865. **Chr. Dideriksen, Rønne.** Tlf. 865

Indbinding af Bøger. — Protokolfabrik. — Papirvarer.

I. Kl. Arbejde. — Rimelige Priser. — Hurtig Levering.

Leverandør til Biblioteker, Foreninger og Øens største Forbrugere.

Godt høstede bornholmske Kornvarer af

Hvede, Rug, Byg, Blandsæd og Havre

modtages fra vore Kunder og afregnes efter bedste Vurdering.

Alle gode Kornvarer modtages som Betaling ved Køb af
Købmandsvarer, Foderstoffer og alle andre Varer.

Nordlandets Handelshus.

Ønsker De Byggearbejde?

eller Reparationer udført, da henvend Dem til

Bygmester Johannes Pedersen,

Havnegade, Allinge. Tlf. 141.

Specialitet: Jernbeton-Lofter.

Tegning og
Overlag
gratis.

Al Slags Lastkørsel

samt Transport af Svin til Slagteriet besørger gerne.

Tlf. Rutsker 20 x. **H. A. Jensen, Vang.**

Kotoed & Mortensens Byggeforsretning

Ligtøj og Ligsenge. **Ligkistelager.** Ordning af Begravelser

Telefoner 77 og 79.

BRØDRENE ANKER, HASLE

JERNSTØBERI & MASKINFABRIK.

Ajlepumper = Vandpumper - Varmtvands-Anlæg,

AVERTÈR I NORDBORNHOLM

